

XVIII Konferencja Międzyparlamentarna ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (WPZiB/WPBiO)

3-4 marca 2021

w formie wideokonferencji

Oświadczenie współprzewodniczących

Uwagi wstępne

XVIII Konferencja Międzyparlamentarna ds. WPZiB/WPBiO odbyła się w dniach 3-4 marca 2021 r., w ramach wymiaru parlamentarnego portugalskiej prezydencji w Radzie UE Ze względu na trwającą pandemię COVID-19 wydarzenie po raz drugi zorganizowano w formie wideokonferencji. Udział w nim wzięli parlamentarzyści z państw członkowskich UE oraz członkowie Parlamentu Europejskiego. Uczestniczyli w nim również parlamentarzyści z krajów kandydujących do UE oraz potencjalnych kandydatów do członkostwa, a także z europejskich krajów członkowskich NATO, niebędących członkami UE, to znaczy z Albanii, Czarnogóry, Islandii, Macedonii Północnej, Norwegii, Serbii i Wielkiej Brytanii.

My, współprzewodniczący XVIII Konferencji Międzyparlamentarnej:

- Podkreślamy, że pandemia COVID-19 cały czas wywołuje skutki gospodarcze, społeczne, polityczne, w tym w szczególności skutki geopolityczne, które w sposób nieunikniony wpłyną na kluczowe aspekty wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) oraz wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO) UE. Zwracamy uwagę, że środowisko bezpieczeństwa UE jest obecnie bardziej zmienne, nieprzewidywalne, a także bardziej złożone i niejednoznaczne niż kiedykolwiek po zakończeniu zimnej wojny.
- Uważamy, że wybuch globalnej pandemii COVID-19 to punkt zwrotny w środowisku międzynarodowym oraz katalizator zmian globalnego porządku. Zwracamy w tym względzie uwagę na to jak fundamentalne znaczenie ma wewnętrzna odporność UE, rozwijanie nowych partnerstw oraz wzmacnianie multilateralnej wizji UE na globalną skalę. Z zadowoleniem przyjmujemy takie inicjatywy jak Drużyna Europy czy Globalna Reakcja na Pandemię Koronawirusa, które pomagają krajom partnerskim w radzeniu sobie z konsekwencjami pandemii.
- Pochwalamy działanie Komisji Europejskiej związane z bezprecedensową decyzją o zakupie i dystrybucji szczepionek na Covid-19. Jest to godny odnotowania moment potwierdzenia europejskiej jedności.
- Wskazujemy na konieczność szybkiej adaptacji oraz dostosowania reakcji UE do tej nowej geopolitycznej rzeczywistości. Przypominamy, że Unia Europejska jest „preferowanym partnerem” dla stron trzecich, którym przyświeca upowszechnianie demokracji oraz ochrona praw człowieka i podstawowych wolności. Podkreślamy, że UE jest wiarygodnym aktorem i mediatorem w rozwiązywaniu konfliktów, jak również liderem w promowaniu multilateralnych ram działania. Z zadowoleniem przyjmujemy Wspólny komunikat w sprawie wzmacniania wkładu UE w multilateralizm oparty na zasadach.

- Wzywamy państwa członkowskie, by pokazały autentyczną wolę polityczną we wspólnym dążeniu do realizacji celów polityki zagranicznej UE oraz przeciwdziałaniu, podejmowanym przez kraje trzecie próbom dzielenia UE. Zauważamy, że nadal istnieje spory niewykorzystany potencjał, jaki w osiągnięciu naszych celów WPZiB oraz WPBiO można byłoby uzyskać dzięki łączeniu i integrowaniu w działaniu zewnętrznym UE wszystkich aspektów jej twardej i miękkiej siły.
- Wzywamy Przewodniczącą Rady Europejskiej, Przewodniczącą Komisji oraz Sekretarza Generalnego NATO, jako strażników Wspólnej Deklaracji UE-NATO, do nadania większego rozmachu współpracy UE-NATO z myślą o lepszym budowaniu potencjału i przyczynianiu się do pokoju i bezpieczeństwa w Europie i na świecie. Nakładamy Wysokiego Przedstawiciela Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do tego, by jego propozycje zapewniały spójność kierunków nakreślonych w przyszłym *Kompasie strategicznym* z rolą NATO określoną w Traktatach. Zachęcamy państwa członkowskie do tworzenia możliwości osiągnięcia większych postępów w stosunkach UE-NATO poprzez rozwiązywanie kwestii związanych z wymianą informacji, poprzez umożliwianie krajom nieczłonkowskim udziału w działaniach prowadzonych przez obie organizacje oraz poprzez kompleksowe rozstrzygnięcie kwestii związanych z obronnością i odpornością europejską i transatlantycką.
- Zwracamy uwagę na konieczność wzmacniania globalnego wpływu UE, umacniania naszych strategicznych sojuszy z podobnie myślącymi partnerami na całym świecie, a także dywersyfikacji naszej współpracy na zasadach doraźnych. Uważamy, że wzmacnianie „suwerenności strategicznej” UE ma istotne znaczenie dla szybszego i bardziej efektywnego procesu decyzyjnego oraz dla wzmacniania, zarówno na szczeblu UE jak i państw członkowskich, możliwości budowania pełnowartościowej unii obrony celem zwiększania zdolności UE do działania.
- Z zadowoleniem przyjmujemy Wspólny komunikat w sprawie „odnowionego partnerstwa z południowym sąsiedztwem – nowy program na rzecz regionu śródziemnomorskiego”. Potwierdzamy strategiczną doniosłość południowego sąsiedztwa UE, konieczność promowania jego stabilności politycznej, demokratycznej oraz społeczno-politycznej i wspierania naszych partnerów z południowego sąsiedztwa w przyspieszeniu realizacji niezbędnych reform i tworzenia nowych szans dla młodzieży. Powtarzamy, że wszyscy aktorzy w regionie muszą zobowiązać się do prowadzenia dialogu w dobrej wierze i do powstrzymywania się od jednostronnych działań, które są sprzeczne z interesami UE oraz naruszają prawo międzynarodowe i suwerenne prawa innych krajów, szczególnie jeżeli ma to wpływ na państwa członkowskie UE. Wskazujemy na wartość dyplomacji parlamentarnej oraz na rolę Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych państw członkowskich UE w zapewnianiu większej możliwości dialogu, zaangażowania i współpracy z naszymi partnerami z południowego sąsiedztwa. Podkreślamy rolę jaką Zgromadzenie Parlamentarne Unii dla Śródziemnomorza, któremu obecnie przewodniczy Parlament Europejski, może odgrywać we wzmacnianiu celów Wspólnego komunikatu, zwłaszcza w odniesieniu do wspólnych wysiłków podejmowanych w obronie klimatu oraz odnowionych wspólnych wysiłków na rzecz zachowania i zrównoważonego wykorzystania Morza Śródziemnego. Popieramy organizację szczytu UE z naszymi partnerami z południowego sąsiedztwa na rzecz pogłębiania dialogu i współpracy nad nowym programem na rzecz regionu śródziemnomorskiego i jego wdrażaniem.
- Potwierdzamy wagę partnerstwa UE-Afryka, które będzie się pomyślnie rozwijać jedynie wówczas, gdy rzeczywiście będzie się opierało na współpracy równych sobie stron, budowanej na własnej odpowiedzialności i solidarności oraz na wspólnej wizji

naszej przyszłości. Wzywamy do realnego partnerstwa między Unią Europejską i Unią Afrykańską, które kładłoby nacisk na większą spójność poszczególnych polityk UE, alokację środków UE w sposób przejrzysty i zorientowany na wyniki oraz na ożywiony sojusz polityczny, który musi wykraczać poza ramy tradycyjnej współpracy rozwojowej i humanitarnej po to, by w pełni wykorzystać potencjał naszego partnerstwa. Wspólna praca powinna dotyczyć pięciu trendów: partnerstwa na rzecz zielonej transformacji i dostępności energii, partnerstwa na rzecz transformacji cyfrowej, partnerstwa na rzecz zrównoważonego wzrostu i miejsc pracy, partnerstwa na rzecz pokoju, bezpieczeństwa i zarządzania oraz partnerstwa w sprawie migracji i mobilności. Podkreślamy, że dostatnia, pokojowa i odporna Afryka to jeden z zasadniczych celów polityki zagranicznej UE, która w szczególności powinna się ogniskować na multilateralizmie, pokoju, bezpieczeństwie i stabilności, zrównoważonym rozwoju, który sprzyja integracji społecznej oraz na zrównoważonym wzroście gospodarczym. Popieramy organizację w 2021 r. szczytu UE-Afryka na szczelbu szefów państw i rządów.

- Wyrażamy zaniepokojenie, że w ostatnim czasie niektóre kraje wschodniego sąsiedztwa stały się punktem zapalnym kryzysów politycznych oraz wojskowych i że ponownie pojawiają się tam asertywni gracze regionalni. Przypominamy, że sytuację w regionie pogorszyła pandemia COVID-19 oraz wywoływane przez nią skutki gospodarcze i społeczne. Podkreślamy, że co prawda w wielu obszarach osiągnięto zadowalające rezultaty, ale niezbędne jest poczynienie dalszych postępów w takich obszarach jak wymiar sprawiedliwości, praworządność, walka z korupcją i deoligarchizacja gospodarki.
- Stanowczo potępiamy utrzymujące się represje wobec sił demokratycznych i niezależnych mediów na Białorusi. Ubolewamy, że pomimo potępienia przez wspólnotę międzynarodową, reżim Łukaszenki nadal pozbawia Białorusinów ich najbardziej podstawowych praw i prześladowuje przedstawicieli sił demokratycznych, dziennikarzy, obrońców praw człowieka, działaczy społeczeństwa obywatelskiego oraz niezależnych związków zawodowych. Wzywamy reżim do zaprzestania tych represji i do zgody na autentyczny dialog narodowy, prowadzący to płynnego przekazania władzy. Potwierdzamy nasze ciągle i niezachwiane wsparcie dla narodu Białorusi w jego odważnej walce o poszanowanie własnej godności i praw podstawowych.
- Ponawiamy wezwanie do odnowienia zobowiązania na rzecz wiarygodnej polityki rozszerzenia, realizowanej poprzez konsekwentną integrację Bałkanów Zachodnich, trwałe włączenie tego regionu w procesy i struktury UE oraz stanie na straży demokracji, praworządności i pojednania. Zwracamy uwagę na potrzebę wzmocnionej współpracy i solidarności we wspólnym radzeniu sobie z takimi wyzwaniami jak zagraniczne ingerencje, dezinformacja, migracja czy społeczno-gospodarczy wpływ pandemii COVID-19. Oczekujemy na pierwsze konferencje międzyrządowe z Albanią i Macedonią Północną. Uważamy, że w Konferencji w sprawie przyszłości Europy powinni aktywnie uczestniczyć przedstawiciele krajów Bałkanów Zachodnich, zarówno na szczelbu rządowym jak i na szczelbu społeczeństwa obywatelskiego i młodzieży.
- Potępiamy decyzję władz rosyjskich o aresztowaniu i skazaniu na karę pozbawienia wolności Aleksieja Nawalnego, jako akt jaskrawego pogwałcenia prawa międzynarodowego i Konstytucji Federacji Rosyjskiej. Wzywamy władze rosyjskie do natychmiastowego uwolnienia A. Nawalnego oraz wszystkich innych pokojowych demonstrantów, arbitralnie przetrzymywanych w trakcie i po manifestacjach, do jakich doszło w styczniu i w lutym, a także do zaprzestania aktów przemocy i zastraszania wobec działaczy politycznych, obrońców praw człowieka i dziennikarzy. Uważamy, że ostatnie wydarzenia w Rosji potwierdzają konieczność przemyślenia i ustalenia nowych ram strategii UE wobec rządu rosyjskiego, jak również wzmocnienia wsparcia UE dla obywateli rosyjskich. Wzywamy do stosowania przez UE, tam gdzie jest to właściwe,

niedawno przyjętego globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijne Prawo Magnitskiego) po to, by karać wszystkich odpowiedzialnych za naruszenia praw człowieka w Rosji.

- Z zadowoleniem przyjmujemy zawarcie Umowy o handlu i współpracy między Zjednoczonym Królestwem a UE, która jest porozumieniem zrównoważonym, chroniącym integralność rynku wewnętrznego i niepodzielność czterech swobód oraz ograniczającym negatywne skutki wyjścia Zjednoczonego Królestwa z UE i dającym obywatelom i firmom pewność prawną. Żałujemy, że umowa nie zawiera postanowień dotyczących polityki zagranicznej i bezpieczeństwa chociaż Deklaracja Polityczna z 2019 r. przewiduje taką współpracę. Podkreślamy, że w interesie obu stron leży utrzymywanie bliskiej i trwałej współpracy w tych obszarach. Popieramy powołanie przewidzianego umową Partnerskiego Zgromadzenia Parlamentarnego członków parlamentów europejskich i parlamentu Wielkiej Brytanii.
- Z zadowoleniem przyjmujemy wznowienie przez amerykańską administrację zaangażowania na rzecz wzmacniania globalnych sojuszy, w szczególności sojuszu transatlantyckiego, i odbudowywania zaufania do multilateralnego ładu opartego na zasadach. Z zadowoleniem przyjmujemy również podjętą przez Komisję oraz ESDZ inicjatywę opracowania nowej agendy transatlantyckiej dostosowanej do dzisiejszych globalnych realiów i przedstawioną w Komunikacie w sprawie nowej agendy transatlantyckiej na rzecz globalnych zmian. Uważamy, że współpraca między UE a USA może być wzmacniana w obszarach zwalczania pandemii COVID-19 oraz jej skutków gospodarczych i społecznych, wielostronnej współpracy, wsparcia dla organizacji międzynarodowych i ich reformy, zmiany klimatu, bezpieczeństwa i obronności, demokracji, ochrony praw człowieka na całym świecie, technologii, handlu oraz standardów.
- Podkreślamy konieczność opracowania odnowionej i ujednoczonej strategii UE-Chiny, uwzględniającej zarówno złożoność jak i skalę stosunków UE z Chinami. Zgodnie z Konkluzjami Rady Europejskiej z października 2020 r., popieramy skierowane do Komisji i Wysokiego Przedstawiciela wezwanie do przedstawienia do marca 2021 r. sprawozdania z postępu prac w sprawie Perspektywy strategicznej UE-Chiny. Przypominamy o konieczności prowadzenia dalszych prac nad wszystkimi zagadnieniami z agendy każdej ze stron i przyznajemy, że chociaż należy kontynuować wysiłki służące ściślejszej współpracy w odniesieniu do zmian klimatu i środowiska naturalnego, UE powinna wyrazić stanowczy sprzeciw wobec ostatnich wydarzeń w Hong Kongu jak i traktowania mniejszości etnicznych i religijnych na terytorium chińskim oraz wezwać Chiny do przyjęcia pogłębionych zobowiązań w obszarze praw człowieka.

Marcos Perestrello, poseł do Zgromadzenia Republiki
Przewodniczący Komisji Obrony Narodowej, Przewodniczący delegacji portugalskiego
Zgromadzenia Republiki

David McAllister, poseł do Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych PE, Przewodniczący delegacji PE